

T.C. M. M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 5 Mart 2025
Sayı : 720

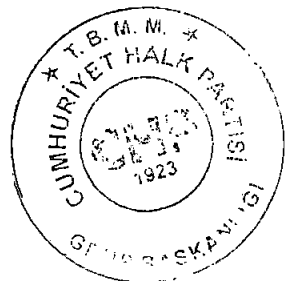
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türk Ceza Kanununda ve Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte sunulmuştur.

Gereğini Saygılarımla arz ederim.

Nihat Özdemir
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Çevre
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 5-3-2025	Esas No: 2/2972

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK LİĞİ
0 5 Mart 2025
Numara

T B M M GENEL EVRAK
0 5 Mart 2025
No : 1593219

GEREKÇE

Ekokırım; Yunanca "okos" yani, ev anlamının, Türkçe'deki karşılığı olan, "yerleşilen yer ve yaşam alanı" anlamları ile "kırım" yani, "yok etmek, öldürmek, varlığını sistematik bir biçimde ortadan kaldırmak" anlamlarının bir araya gelmesi ile oluşmuştur.

Çevreye ağır ve geniş çaplı veya uzun vadeli zarar vermesi bu hasarın uzun vadeli bir etkisinin olması ve geniş bir alana yayılmasıdır. Bir başka deyişle 'çevre katliamı' olarakta adlandırılabilir.

Doğal çevrenin insan faaliyetleriyle bilinçli bir şekilde yok edilmesi anlamına gelen ekokırım, giderek daha geniş kesimlerce bir suç olarak kabul ediliyor. Ekokırım suçu, savaş suçları, saldırı suçları, insanlığa karşı suçlar ve soykırımın ardından beşinci 'uluslararası suç' olarak kabul ediliyor. Bu suç, ulusal düzeyde çevresel zararları önlemeyi ve cezalandırmayı amaçlıyor.

Ekokırımın, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin baktığı 4 temel suça (insanlığa karşı işlenen suçlar, soykırım, savaş ve saldırı suçları) eklenerek, 5. suç olarak kabul edilmesi için de çalışmalar devam etmektedir. Fransa, Belçika, İsveç Meksika, Brezilya, İngiltere, İtalya ve İspanya gibi birçok ülke ekokırımı suç kapsamına alma yönünde adımlar atmıştır.

Dünya çapında yaşanan eko-kırım örneklerine baktığımızda; 1986 yılında Çernobil faciası sonucunda, Avrupa'ya yayılan radyoaktif bir bulutu tetikledi. Atmosfere Hiroşima'ya atılan atom bombasından bile daha fazla toksik radyoaktif madde salımı meydana gelerek Çernobil faciası, geniş bir alanı uzun yıllar boyunca etkilediği için eko-kırım olarak literatüre geçmiştir.

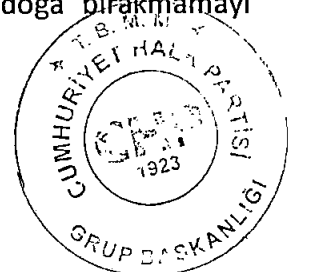
Deepwater Horizon Petrol Sızıntısı Ekokırımı ile kıyı şeridi boyunca yaklaşık 1.770 kilometre kirliliğe neden oldu. Dünya devi petrol şirketi BP'nin yarattığı bu felaket sonrasında günler boyu körfeze binlerce varil petrol sızdı.

Amazon ormanındaki ekokırımda, hayvancılık veya kereste hasadı için yeni araziler yaratmak uğruna, neredeyse Fransa'nın büyüklüğüne eşit miktarda bir genişlikte ağaç kaybetti. Amazon ormanları son 50 yılda %20'sini kaybetti.

Orta Asya'da yer alan Aral Gölü'nün su kaynağını destekleyen iki nehrin suyunun yeniden tahsis edilmesi nedeniyle neredeyse tamamen kurudu. Bu ekokırım faciası, sadece Aral ve çevresini değil, tüm Orta Asya ekosistemini derinden etkiledi.

Nijer Deltası'ndaki su, art arda meydana gelen petrol sızıntıları nedeniyle zehirlendi ve bu da mahsullerin yetiştirilememesi veya hasat edilememesiyle sonuçlandı. Bu ekokırım ile Nijer Deltası yakınındaki yerel halk, açlık ve susuzluk ile karşı karşıya kaldı.

Kanun teklifimiz ile ekokırımın sadece uluslararası alanda suç olarak tanınması olarak değerlendirilmeyip kendi iç hukukumuzda da ekokırımın bir suç olarak tanınması halinde; Doğaya, çevreye, insanlığa, kültürel kaynaklara zarar verenlere cezai yaptırımlar uygulayarak, gelecek nesillerin haklarını gözeten ve refah içinde bir yaşam ile tertemiz bir doğa bırakmamayı amaçlıyoruz.

TÜRK CEZA KANUNUNDA VE ÇEVRE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA

KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa 181'inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 181/A maddesi eklenmiştir.

"EKOKIRIM"

MADDE 181/A-

(1) Doğal veya kültürel varlıklar üzerinde ağır tahribata yol açabilecek davranışlarda bulunarak, çevreye ağır ve geniş çapta zarara yol açmak veya hukuka aykırı diğer bir fiili işlemek suretiyle bütün bir ekosistemde telafisi mümkün olmayacak zarara yol açan kişi on yıldan otuz yıla kadar hapis cezası ve beş bin günden, elli bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Ayrıca suçun işlenmesinden elde edilen maddi menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazancın yirmi katına kadar para cezasına hükmedilir.

(2) Ekokırım suçunun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(3) Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

MADDE 2- 9/08/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa 8'inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 8/A maddesi eklenmiştir.

Bu kanunla ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 181/A maddesi kapsamında zarar verilen çevrenin eski haline getirilmesinin mümkün olduğu hallerde, durumun eski haline getirilmesine hükmedilir. Eski haline getirmenin mümkün olmadığı hallerde suçtan dolayı oluşan zararın tazmininin şekli ve tutarı kusursuz ve münhasır sorumluluk ilkesi esas alınarak, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca tayin edilir.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

